

Козинець А. Ю., Ткаченко А. О., студенти,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Тимченко А. П., к.ю.н., доцент

ПРАВОВА ОСНОВА СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТКУ АВІАЦІЇ І КОСМОНАВТИКИ В УКРАЇНІ

Після винайдення літального апарату братами Райт у 1903 році і розвитку літакобудування, необхідно було вирішувати питання правового характеру, щоб використовувати повітряний простір. В зв'язку з цим РНК 17 січня 1921 року затвердила «Правила про повітряне пересування у повітряному просторі над територіями РРФСР та її територіальними водами». Ці правила поширювалися на всю територію СРСР, в тому числі і на території радянської України. Правила регулювали порядок реєстрації пілотів повітряних суден та аеродромів; правила експлуатації аеродромів; правила польотів у повітряному просторі РРФСР, що здійснювалися вітчизняними та іноземними літаками; відповідальність власника повітряного судна та льотного складу за спричинені збитки.

У 1932 році був затверджений Повітряний кодекс СРСР. Він складався з 9 глав і 58 статей. Кодекс визначав становище цивільного повітряного судна, їх екіпажі, наземні обладнання для польотів. 6 грудня 1961 року був затверджений новий Повітряний кодекс, який набув чинності 1 січня 1962 року. Кодекс складався з 10 глав, 145 статей та Додатку, визначав права та обов'язки екіпажу повітряного судна; порядок здійснення міжнародних повітряних перевезень, багажу й вантажів; передбачалась адміністративна відповідальність у вигляді штрафів за порушення відповідних норм [1; с. 25-29, 32-34].

Міжнародне космічне право сформувалося в СРСР з 4 жовтня 1957 року. Починається нова ера розвитку людства в життєдіяльності держави та міжнародних відносин. З'являється міжнародне космічне право, яке регулює тенденції які склалися в міжнародних відносинах.

11 травня 1983 року Президія Верховної Ради СРСР затвердила новий Повітряний кодекс СРСР. Згідно Кодексу було визначено систему повітряного законодавства, яке складається із взаємопов'язаних правових інститутів: державне регулювання діяльності в галузі цивільної авіації; державного контролю за діяльністю цивільної авіації; повітряних суден; аеродромів; аеропортів та об'єктів єдиної системи організації повітряного руху; екіпажів повітряного судна; польотів повітряних суден; авіаційної безпеки повітряних перевезень [2; с. 59].

У 1993 році був прийнятий Повітряний кодекс України, який зберігав

інститути Радянського повітряного права, і не орієнтувався на вимоги міжнародного права, навіть після внесення до нього змін [3].

19 травня 2011 року прийнято Повітряний кодекс України, який встановлює правові основи діяльності в галузі авіації. Відповідно до його норм державне регулювання діяльності в галузі авіації та використання повітряного простору України спрямоване на гарантування безпеки авіації, забезпечення інтересів держави, національної безпеки та потреб суспільства і економіки у повітряних перевезеннях та авіаційних роботах [4].

11 лютого 2016 року Міністерство юстиції України зареєструвало наказ Міністерства оборони України «Про затвердження правил забезпечення аеронавігаційною інформацією державної авіації України». Ці правила визначають повноваження посадових осіб, підрозділів державної авіації з питань забезпечення аеронавігаційною інформацією, вимоги до цієї інформації, порядок забезпечення, контролю та внесення змін до документів і є обов'язковим для керівництва і виконання всіма суб'єктами авіації [5].

Література

1. Волков М. М. Советское воздушное право Ч. 1. Общая: учеб. пос. / М. М. Волков. – Л.: Ленкнига, 1969. – 108 с.
2. Дежкин В. Н. Воздушный кодекс СССР 1983 г. и регулирование правоотношений в гражданской авиации / В. Н. Дежкин // Государственное управление и право: история и современность: межвузовский сб. – Л.: Изд. Ленинградского ун-та, 1984. – 207 с.
3. Повітряний кодекс України: Закон України від 4 травня 1993 р. № 3167XII (втратив чинність) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3167-12>
4. Повітряний кодекс України від 19 травня 2011 р. № 3393-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 48-49. – Ст. 536.
5. Про затвердження Правил забезпечення аеронавігаційною інформацією державної авіації України: наказ Міністерства оборони України від 26 січня 2016 р. № 36 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0215-16>